

Skoldkopper

Årsag

Skoldkopper er en børnesygdom, som skyldes virus og viser sig ved blæredannelse på huden.

Forekomst

Infektionen er udbredt i hele verden. I Danmark har 98-99% af den voksne befolkning haft skoldkopper.

Smitteveje

Sygdommen er meget smitsom. Skoldkopper smitter ved direkte og indirekte kontakt og kan også smitte luftbåren. De tørre sårskorper smitter ikke.

Symptomer

Sygdommen begynder med feber og lettere hoste, efter et par dage kommer det karakteristiske udslæt. Det begynder på kroppen eller i hårbunden og breder sig derefter til ansigt og i mindre grad til arme og ben. Først opstår røde pletter, i disse dannes små, vandklare blærer, der brister eller tørrer ind og danner sårskorper. I løbet af de første 4-5 dage fremkommer nye blærer, og sygdommen plejer at vare 1-2 uger, da skorperne kan være længe om at falde af. Der er ofte ret udtalt kløe, og kradsning kan give infektion i sårene. Udbredelse af udslættet er meget varierende fra ganske få elementer til mange hundrede over hele kroppen. Ardannelse er meget sjælden.

Behandling

Der gives normalt ingen behandling for sygdommen. Imod kløe kan anvendes en rysteblanding (zinklinement), som kan købes i håndkøb. Skoldkopper hos voksne bør behandles, da der her er større risiko for komplikationer.

Forholdsregler

God hygiejne er af betydning for at mindske risiko for smitte ved berøring. Det er vigtigt, at barnet vasker hænder og får klippet negle, for at kradsning ikke skal medføre bakteriel infektion. I Danmark er vaccination mod skoldkopper ikke en del af det almindelige børnevaccinationsprogram, men børn med særlig risiko (medfødte immundefekter eller malign sygdom) bør vaccineres. Ligeledes bør voksne, der ikke har haft naturlige skoldkopper, vaccineres, da sygdommens komplikationsfrekvens stiger med alderen.

Inkubationstid

2-3 uger, smitter fra 7 dage efter udsættelse eller 3 døgn før udslættets frembrud til 5 dage efter udslættets frembrud eller indtil der ikke fremkommer nye blære i 2 dage, og blærerne er tørret ind.

Barnet kan modtages i institution når det er rask og smittefrit jævnfør ovenstående.

Gravide

En gravid, der udsættes for smitte med skoldkopper, og som ikke selv har haft skoldkopper bør kontakte egen læge m.h.p. forebyggende behandling. Hvis en gravid udvikler skoldkopper i første halvdel af graviditeten, er der en lille risiko for misdannelser hos fosteret (ca. 2%).

Kilder:

Statens Serum Institut, www.ssi.dk

Sundhedsstyrelsen. Smitsomme sygdomme hos Børn, Vejledning for daginstitutioner, skoler og forældre, 1996.

Den Kommunale Sundhedstjeneste 2010